

Piyano Eğitiminde Ön Dinleme ve Analiz Uygulamalarının Öğrencilerin Deşifre Çalma Becerilerine Etkisi

Mehmet Kayhan Kurtuldu¹
İrem Küçük²

Özet

Bu çalışmada piyano eğitiminde ön dinleme ve analiz yaparak çalışmanın öğrencilerin deşifre çalma becerilerine etkisi incelenmiştir. Çalışma için biri kontrol grubu, diğer ikisi birinci ve ikinci deney grubu olmak üzere üç grup oluşturulmuştur. Deneysel olarak yürütülen çalışmada kontrol grubu ile klasik biçimde çalışma yapılmıştır. Uygulamada deney gruplarının biri ile çalışılacak eserin önceden dinlemesi yapılmış, diğeri ile çalışılacak eser çeşitli özellikleri ile analiz edilmiştir. Öğrencilerin deşifre çalma performansları kayıt altına alınarak izlenmiş ve puana dönüştürülmüştür. Elde edilen puanlara yönelik istatistik ölçümler yapılmış ve Kruskal Wallis H testi tercih edilmiştir. Yapılan istatistik ölçümler neticesinde deney grubundaki öğrencilerin ön dinleme ve analiz uygulamaları ile kontrol grubundan daha başarılı olduğu görülmüştür. Deney grupları arasında ise analiz yapan grubun başarısı daha yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin piyano eğitiminde ön dinleme ve analiz yaparak çalışmalarının deşifre çalma becerilerine olumlu etkisi olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Piyano eğitimi
Ön dinleme
Analiz
Deşifre

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 16.09.2020
Kabul Tarihi: 25.11.2020
Elektronik Yayın Tarihi: 28.12.2020

DOI: 11..11111/ted.xx

¹ Prof. Dr., Trabzon Üniversitesi Eğitim Fakültesi, kayhankurtuldu@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0064-9144

² Trabzon Üniversitesi Eğitim Fakültesi Y.Lisans Öğr., kckirem41@gmail.com, ORCID: 0000-0002-7492-720X

Effect of Pre-Listening and Analysis Applications on Students' Sight-Reading Abilities in Piano Education

Mehmet Kayhan Kurtuldu¹

İrem Küçük²

Abstract

In this study, the effect of studying by working pre-listening and analysing piano education on students' sight-reading skills was examined. Three groups were formed for the study, one being the control group and the other two being the first and second experimental groups. In the experimental study, a classical study was conducted with the control group. In practice, the work to be studied with one of the experimental groups was pre-listened, and the work to be studied with the other was analysed with its various features. The sight-reading performances of the students were recorded, monitored and converted into points. Statistical measurements were made for the scores obtained and Kruskal Wallis H test was preferred. As a result of the statistical measurements made, it was seen that the students in the experimental group were more successful than the control group with pre-listening and analysis applications. Among the experimental groups, the success of the analysis group was found to be higher. It has been determined that students' studies by pre-listening and analyzing the piano education have a positive effect on their sight-reading skills.

Keywords

Piano education
Pre-listening
Analysis
Sight-reading

About Article

Sending Date: 16.09.2020
Acceptance Date: 25.11.2020
Electronic Issue Date: 28.12.2020

DOI: 11..11111/ted.xx

GİRİŞ

Deşifre çalmak tüm çalgı eğitimi alanlarında eser çalmaya başlangıç aşamasındaki en önemli adımdır. Bilhassa piyanoda her iki elin çoğu zaman farklı notalar veya figürler çaldığı da düşünülürse, ilk kez karşılaşılan bir eserin göz ile takibi ve çözümlenmesinin de zor olacağı açıktır. Bu kapsamda deşifre kavramının irdelenmesi, özelliklerinin ortaya konması ve çalgı eğitimi alan bir öğrenci için öneminin kavranması doğru bir başlangıç olacaktır.

Deşifre kavramı müzik eğitiminindeki tüm alanlarda vazgeçilmez bir kavram olarak karşımıza çıkar. Deşifre çalmak, seslendirmek veya deşifre söylemek ya da deşifre okumak gibi benzer isimlerle rastladığımız bu kavram, bir müzisyende olması gereken en önemli becerilerden biridir. Müzik eğitiminin hemen her aşamasında ve hemen her dalında öncelikli bir beceri olan deşifre çalma becerileri, bir müzikçi için meslek yaşamında yürüteceği tüm faaliyetler için yardımcı bir kavram konumundadır (Kurtuldu, 2015).

Almanca'da dechiffiert ya da von Blatt gespielt olarak, İtalyanca'da ise a prima Vista olarak kullanılan sözcükler, deşifre sözcüğünü açıklamaktadır. İngilizce'de decipher sözcüğü

¹ Prof. Dr., Trabzon Üniversitesi Eğitim Fakültesi, kayhankurtuldu@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0064-9144

² Trabzon Üniversitesi Eğitim Fakültesi Y.Lisans Öğr., kckirem41@gmail.com, ORCID: 0000-0002-7492-720X

kullanımı ise şifre çözmek ve yorumlamak anlamına gelmektedir. Fakat bir müzik eserini hazırlık olmaksızın okumak için genellikle "sight-reading" ifadesi tercih edilir (Çimen,1997'den Akt: Özer, 2010).

Deşifre çalmak, prova edilmiş ya da edilmemiş herhangi bir eseri kabul edilebilir bir hızda ve yeterli bir ifade ile söylemek ya da çalmaktır. Kimi araştırmacıların görerek çalmak ya da ilk bakışta çalmak olarak da adlandırdığı deşifre, bir eser üzerinde pratik yapmadan evvel o eseri incelemek ve çalışmaktır (Lehmann ve Kopiez, 2009). Bakıoğlu ve Varış (2019) ise deşifre için notalar üzerinde yapılan önemli bir analiz süreci ve müzik eğitiminin tüm alanlarına katkı sağlayan bir unsur olarak görüş belirtmişlerdir. Bir başka ifade ile açıklamak gerekirse deşifre, müzik yazısının okunmasıdır ve sadece çalgı ile değil düşünce ile de yapılabilmektedir. Bu hali ile deşifre düz yazı okuyup çözümlenmeye de benzemektedir, fakat çalgı deşifresindeki bazı dinamikler çalgıda deşifreyi farklı kılmaktadır (Uyan, 2019).

Çiftçibaşı ve Şaktanlı da (2017) müzikal deşifreyi metin okuma, yazı deşifresine benzetmişlerdir. Onlara göre her iki sistemde de mevcut şekiller göz ile algılanmakta ve anlama dönüşmektedir. Çiftçibaşı ve Şaktanlı (2017) ayrıca müzikal deşifrenin sağlıklı bir biçimde gerçekleşmesi için iyi bir armoni bilgisine ve iyi bir teknik seviyeye sahip olunması gerektiğini vurgulamıştır. Benzer bir yaklaşımla Zhukov, vd. (2019), müzik ve stil bilgisinin, müzik teorisi bilgisinin ve rutin çalışma becerilerinin tümünün akıcı bir deşifre seslendirmesine etkisi olduğunu öne sürmüştür. Bu kapsamda deşifre bir müzisyenin yeni gördüğü bir notayı hemen hemen hiç provasız ve anında çözümlenmesini ve işlenmesini gerektirmektedir (Huang, Lerch, 2019). Çalgı ile yapılan deşifreyi; notaları anlamak ve o notaların karşılığı olan sesleri çalmak, farklı müzikal dokulara ayrılmış seslerin yerini çalgı üzerinde bulabilmek olarak tabanlılanabilir. Deşifre ayrıca tüm bu sesleri, hem süre değerleri ve yükseklikleri, hem de hız, gürlük ve anlatım özellikleri açısından çalgı üzerinde uygulayabilmek olarak da tanımlanabilir (Öztutgan, Akbulut, 2019).

Deşifrenin çeşitli tanımlarından hareketle piyanoda deşifreyi tanımlayan Gün ve Öztürk (2018), daha önceden seslendirilmemiş ve notaları okunmamış bir piyano eserini ilk olarak çalmak/yorumlamak biçiminde bir tanım yapmıştır. Tanımlardan ve değerlendirmelerden anlaşılacağı üzere yeni bir notayı tanımak ve çözümlenmek olan deşifrede başarı yakalamanın en önemli anahtarlarından biri de doğru bir piyano/çalgı tekniğine ve birikimine sahip olmaktır.

Deşifre okuma ve çalmada akıcı bir süreç becerisinin kazanılması, piyano eğitiminde karşılaşılabilecek pek çok problemin çözüm aşamasına katkı sağlamaktadır. Dolayısıyla düzenli çalışmalar yapılması ve bu çalışmalar ile öğrencilere deşifre becerisinin kazandırılması önemli bir husustur (Özer, 2010). Bu noktada Ağayeva (2016) Azeri müzik adamı Abbasquliyev'in deşifre yaparken dikkat edilmesini önerdiği çeşitli hususları aşağıdaki gibi sıralamıştır;

- Yavaş bir metronom belirlenerek notaların okunması
- Parmak pozisyonlarının belirlenmesi ve kullanılması
- Doğru nüans tespitlerinin yapılması
- Dinamiklerin belirlenmesi ve melodik cümlelerin yorumlanması
- Armonik yapının çözümlenmesi
- Eserdeki pedalların net ve dikkatli bir şekilde uygulanması (Ağayeva, 2016).

Agay (1981) ise deşifre okuma sürecinde göz menzilin genişletilmesinin faydalı olduğunu belirtmiştir. Bu süreçte gözlerin okuyabileceği nota ve sembollerin sayısının artırılması gerekir ki iyi deşifre yapmada önemli bir etken icracının ileriye görebilme yeteneğidir. Bu yolla bir ya da iki nota değil daha fazla grup notanın görülmesi sağlanabilir (Akt: Özer, 2010). Benzer biçimde Grobbelaar (2017) da deşifrenin müzisyenlerin isteği ve gayreti söz konusu olduğunda öğrenilebilir ve geliştirilebilir bir unsur olduğunu öne sürmektedir.

Deşifre becerilerinin geliştirilmesi, deşifrenin müzik eğitimi sürecindeki yeri ve önemi ile birlikte düşünülürse başarı üzerinde etken unsur olarak görülebilir. Bu kapsamda becerilerin geliştirilmesi için çeşitli yöntem ve yaklaşımların uygulanması ve bu yaklaşımların denenmesi önem kazanmaktadır. Nasıl daha iyi deşifre çalınır sorusunun cevabı sürekli aranan ve denenilen bir cevap olarak karşımıza çıkar. Benzer bir yaklaşımla Arthur vd. (2020), deşifre becerilerinin geliştirilmesine yönelik sınırlı bilgi dağarcığı ve konuya dönük özel pedagojik yaklaşımlar eksikliği sebebiyle, müzisyenlerin ve öğrencilerin performans deneyimlerinin ısrarla araştırılması gerektiğini ve bu görüşe yönelik araştırma gereksiniminin müzik eğitimine katkısı olduğunu vurgulamışlardır.

AMAÇ

Bu çalışmada piyano eğitiminde ön dinleme ve analiz yaparak çalışmanın öğrencilerin deşifre çalma becerilerine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Amaç kapsamında belirlenen yöntem ve yönetime ilişkin desen doğrultusunda uygulamalar yapılmıştır.

YÖNTEM

Bu çalışmada deneysel yöntem kullanılmıştır. Yöntem kapsamında iki farklı deney grubu ve bir kontrol grubu ile ön test son test kontrol gruplu desenin karışık deneysel desenler düzeninde yürütülmesi sağlanmıştır.

Simon'a göre (1969, s.229) deneysel model, neden sonuç ilişkilerinin test edildiği ve yöntem içinde belirlenen ölçümler ile elde edilen verilerin araştırmacı kontrolünde üretildiği bir modeldir. Deneysel yöntem sonuç veya problem (bağımlı değişken), denenilen olay veya sebep (bağımsız değişken) ve kontrol değişkenlerini içeren bir ortam düzenlemesidir (Akt: Karasar, 2019, s.120). Ön test ve son test kontrol gruplu modelin ilk aşamasında random biçimde gruplar oluşturulur ve her iki grup uygulama öncesindeki başlangıç durumlarının belirlenmesi için ön test işlemine tabi tutulur. İkinci aşamada deney grubuna gerekli uygulama yapılır ve her iki grup için değişkenler aynı tutularak gruplar arasında fark oluşması sağlanır. Her iki gruptan elde edilen bağımlı değişken ölçümleri ile süreç tamamlanır (Baştürk, 2014, s.38-39). Howitt'e göre (1997) ön test ve son test kontrol gruplu model ilişkili bir desendir, zira aynı kişiler bağımlı değişken üzerinde iki kez ölçüme tabi tutulurlar. Fakat aynı zamanda ilişkisiz bir desen olarak da adlandırılabilir, zira farklı grupların ölçümleri de karşılaştırılmaktadır. Bu sebeple ilgili desenin karışık bir desen olduğu da söylenilebilir (Akt: Büyüköztürk, vd. 2018, s.212).

Çalışma Grubu

Araştırma için deneysel bir desen kullanılması tercih edilmiş ve bu desen için deney ve kontrol grupları oluşturulmuştur. Desen kapsamında ikisi deney grupları, biri de kontrol grubu olmak üzere toplam 15 kişilik bir çalışma grubu belirlenmiştir. Çalışma grubunu oluşturan öğrenciler, özel bir müzik kursunda piyano dersi almakta olan ve lise düzeyinde

öğrenim gören öğrencilerdir. 15 kişilik çalışma grubunun belirlenmesinde ders yapılan özel müzik kursunda öğrenim gören lise düzeyli öğrencilerin sayısı kısmen daha az olduğu için farklı bir kurstaki öğrencilerden de faydalanılmıştır. Lise düzeyinde öğrenim gören ve piyano dersi alan öğrenciler içerisinde çeşitli denklik kriterlerine göre (aynı seviyede eser çalmak, yaşların yakın olması, piyano eğitimi alınan süre) seçim yapılmış ve 16 öğrencinin ismi belirlenmiştir. 1 öğrencinin çalışmaya katılmaya rıza göstermemesi sebebiyle sayı 15'e düşmüş ve kalan öğrenciler rastgele üç gruba (bir kontrol, iki deney grubu) dağıtılmıştır.

Verilerin Toplanması

Veri toplama sürecinde başlangıç olarak ön test ve son test uygulamalarında kullanılacak piyano eserlerinin belirlenmesi sağlanmıştır. Literatürde daha önceden duyulmuş veya çalınmış olması riskine karşın eserler araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur. Eserler öğrencilerin piyano kursunda takip edilmekte olan metotlar ve seslendirdikleri eserlerdeki genel seviye dikkate alınarak oluşturulmuştur. Bu eserlerde ölçü sayısı, kullanılan çalma teknikleri, ölçü adedi, nüans ve artikülasyon işaretleri ile ses genişliği konuları öğrencilerin seviyelerine göre planlanmıştır. Yapılan planlama ve eser tespiti sonrasında her gruba ilk olarak ön test uygulaması yapılmıştır. Bu ön test uygulaması aynı zamanda ilk yapılan denk dağılımın sınaması niteliğindedir. Ön test uygulaması ile öğrencilerin denkliği istatistiksel anlamda da ortaya çıkarılmıştır. Ön test uygulamasında ilk oluşturulan piyano eseri 30 dakika boyunca çalıştırılmıştır. Her öğrenci ile bireysel olarak yapılan uygulamada her hangi bir farklı yöntem ya da yaklaşım olmaksızın klasik tekrarlar ile işlem yapılmıştır. Hatalı nota, ritim gibi hususlar söz konusu olduğunda öğrenciler uyarılmıştır. 30 dakika sonunda öğrencilerin son performansları kayıt altına alınmıştır.

Ön test uygulamasının tamamlanması sonrasında son test uygulaması başlatılmıştır. Son test uygulamasında ikinci piyano eseri yine bireysel olarak ve toplam 30 dakika öğrenciler ile çalışılmıştır. Bu süreçte kontrol grubu, ön test uygulamasındaki gibi herhangi bir başka yöntem olmaksızın klasik olarak çalışılmış, farklı uygulamalar deney grubu ile tekrarlanmıştır. Deney gruplarıyla yapılan uygulamalar iki farklı uygulama biçiminde planlanarak uygulanmıştır. İlk deney grubu ile ilgili eser ön dinleme çalışması yapılarak çalışmaya başlanmıştır. İlgili eser öğrencilere ders başlangıcında iki kez dinletilmiş, dinleme esnasında öğrenciler eseri notadan da takip etmiştir. Dinleme tamamlandıktan sonra çalışma klasik biçimde devam ettirilerek ilk deney grubunun uygulaması tamamlanmıştır. İkinci deney grubu ile eser çalışması analiz yaklaşımı ile çalışılmıştır. İkinci deney grubu ile ilgili eser, ders başlangıcında yaklaşık 8 ila 9 dakika boyunca çeşitli özellikleri açısından (ölçü sayısı, kaç adet ölçü olduğu, en kalın ve ince notalar, sağ el ve sol elin figürleri, teknikler, nüanslar ve artikülasyonlar vb.) analiz edilmiş ve notlar tutulmuştur. Analiz çalışması tamamlandıktan sonra kalan zamanda klasik çalışmaya devam edilmiş ve süreç tümüyle bitirilmiştir.

Deneyisel uygulamada ön test ve son test performansları kayıt altına alınmış ve uzmanlarca izlenerek puana dönüştürülmüştür. Her bir öğrenci için süreç sonunda tek kayıt alınmış ve izlenmiştir. İzleme işlemi araştırmacıların kendileri ile aynı kurs yeri ve yardım alınan kurs yerindeki piyano öğretmenleri tarafından izlenerek puana dönüşmüştür. İzleme ve puanlamada Kurtuldu (2010) tarafından oluşturulan piyano eğitimi değerlendirme anahtarı yardımıyla işlem yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Tabachnik ve Fidell (2013, s80,81) veri setlerindeki normal dağılım varsayımlarının büyük gruplu örneklerde normallikten daha az saptığını ve normalliğin büyük sayılı gruplarda daha iyi sağlanabileceğini öne sürmektedir. Benzer biçimde Bursal da (2017, s.58) normallik varsayımı var görünse de gerçekte bunun sağlanmıyor olabileceğini, bunun da örneklem büyüklüğünün yetersizliği ile alakalı olduğunu öne sürmüştür. Örneklem küçük olması (yaklaşık olarak 15'den küçük sayılar) durumunda veri setini normal kabul etmek yerine parametrik olmayan testlerin kullanılmasını önermektedir.

Bu bilgilerden hareketle ve çalışma grubu da 15 kişiden oluştuğu için parametrik olmayan testlerin kullanılması daha uygun bulunmuştur. Bu sebeple deney ve kontrol gruplarından elde edilen veriler gruplar ikiden fazla olduğu için Kruskal Wallis H testi yardımıyla analiz edilmiştir. H testi uygulamasında anlamlı fark için tip 1 hata tedbiri $p<.05$ olarak alınmıştır.

Kruskal Wallis H testi birbirinden bağımsız ve ikiden farklı grubun bağımlı bir değişkene yönelik ölçümlerini karşılaştıran ve aralarında anlamlı fark olup olmadığına bakan non-parametrik bir testtir. Bu testte diğer parametrik testlere göre ortalama puanlar yerine medyan (ortanca) puanları hesaba katılır (Ural, Kılıç, 2018, s.257). Bu test uygulanırken tüm veriler grup fark etmeden büyükten küçüğe sıralanarak puana dönüştürülür. Daha sonra sıralanmış ölçeğe dönüşmüş puanlar gruplarına ayrıldıktan sonra grup için puan ortalaması biçiminde hesaplanır (Can, 2017, s.158).

BULGULAR

Bu bölümde bulgular hem ham puanlar tablosu, hem de H testi tabloları olarak sunulmuştur. H testi tablolarında ön test ile son test birbirinden bağımsız olarak tablolandırılmış, fakat iki test arası farkın (son teste göre ön test farkı) analizi de yapılmıştır. Ön test denkleğın sınaması için kullanıldığı için son test ile doğrudan ilişkilendirilmemiştir.

Tablo 1. Grupların Ön Test ve Son Test Ham Puanları

Gruplar	Ön Test	Son Test
Deney 1-a	70,00	80,00
Deney 1-b	72,00	85,00
Deney 1-c	75,00	85,00
Deney 1-d	60,00	75,00
Deney 1-e	65,00	78,00
Deney2-a	68,00	80,00
Deney2-b	70,00	85,00
Deney2-c	75,00	85,00
Deney2-d	60,00	88,00
Deney2-e	65,00	88,00
Kontrol-a	65,00	70,00
Kontrol-b	60,00	70,00
Kontrol-c	75,00	70,00
Kontrol-d	75,00	75,00
Kontrol-e	65,00	72,00

Tablo 1'deki başarı puanları incelendiğinde ön test rakamlarının birbirine yakın düzeyde olduğu anlaşılmaktadır. Gruplar bu aşamada benzer bir başarı sergilemiştir. Son test uygulamasında ise kontrol grubunun puanları yakın seyrederken, deney gruplarının puanları ön test puanlarına göre artış göstermiştir. Bu artışta deney 2 isimli grubun başarı puanlarının daha önde olduğu da gözlenmiştir.

Tablo 2. Ön Test Puanlarına Yönelik H Testi Tablosu

Gruplar	N	Sıra Ort.	SS	df	X ²	p
Deney 1	5	8,30	5,65	2	0,047	,977
Deney 2	5	7,70				
Kontrol	5	8,00				

Ön test puanlarının karşılaştırılmasına yönelik H testi tablosuna göre $p < ,05$ düzeyine göre anlamlı farka rastlanmamıştır [$X^2=0,047$, $p < ,05$]. Sıra ortalaması değerleri de incelenirse birbirine yakın sonuçların gerçekleştiği görülmektedir. Buna göre ön test uygulamasında gruplar arasında bir denklik olması durumundan bahsedilebilir.

Tablo 3. Son Test Puanlarına Yönelik H Testi Tablosu

Gruplar	N	Sıra Ort.	SS	df	X ²	p
Deney 1	5	8,80	7,72	2	10,69	,005
Deney 2	5	12,10				
Kontrol	5	3,10				

Tablo 3'e göre son test uygulamasında gruplar arasında $p < ,05$ düzeyine göre manidar bir ilişki vardır. İlişkinin yönü açısından bakıldığında sıra ortalaması değerleri, eğilimin genel hatları ile deney grupları yönünde olduğunu, ağırlık durumunda ise deney 2 grubunu işaret etmektedir. Sonuçlar her iki deney grubunun manidar olarak kontrol grubundan farklılaştığını, deney grupları içinde ise deney 2 grubunun puanlarının daha iyi olduğunu aktarmaktadır.

Tablo 4. Ön Test ve Son Test Fark Puanlarına Yönelik H Testi Tablosu

Gruplar	N	Sıra Ort.	SS	df	X ²	P
Deney 1	5	9,30	8,04	2	9,02	,011
Deney 2	5	11,40				
Kontrol	5	3,30				

Son test puanlarının ön teste göre farkını inceleyen ve karşılaştıran test sonucu gruplar arasında $p < ,05$ düzeyine göre anlamlı bir ilişkiye işaret etmektedir. Eğilimin yönü için sıra ortalaması değerleri incelendiğinde son test puanlarındaki dağılımın aynısının gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Bu sonuçlar deney gruplarının kontrol grubundan manidar

biçimde farklılaştığını, deney grupları içinde de deney 2 grubunun daha öne çıktığını anlatmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuçlar

Yapılan çalışmada ulaşılan sonuçlar, klasik biçimde tekrarlar yoluyla çalışma yapılmasına karşın ön dinleme veya analiz uygulaması gibi aktivitelerin dikkati ve kalıcılığı etkilediğine işaret etmektedir. Esasen üç grup da (kontrol grubu ve iki deney grubu) klasik çalışma prensipleri ile tekrarlar yaparak esere son test uygulamasında çalışmıştır. Fakat iki deney grubunda fark çalışma öncesindeki dinleme ve analiz uygulamalarıdır. Bu uygulamalar öğrencilerin çalacakları eseri önceden tanımaları, algılamaları, daha dikkatle kavramaları ve uygulamada zihnin daha kolay çalışarak hatırlama ve işleme süreçlerini daha sağlıklı yapmalarına yardımcı olmuştur. Bu durum da deney gruplarının kontrol grubuna nazaran daha başarılı olmasını sağlamıştır. Deney grupları içerisinde de analiz yapan grubun başarısı diğer deney grubundan çok az da olsa daha iyi gerçekleşmiştir. Analiz yapmanın ön dinleme uygulamasında göre daha ayrıntılı bilgiye ve eser hakkında daha teknik bilgiye ulaşma imkânı tanınması, bu farkın oluşmasındaki ana etken olarak düşünülebilir.

Bağçeci'ye göre (2003) piyano eğitiminde analiz, ilk sesi üretmekten süreç sonuna kadar önemli bir husustur ve piyanoda başarı üzerinde etkilidir. Bir başka bakış açısıyla Selen ve Aşkın (2009) piyanoda çözümleyici bir yaklaşımla çalışma yapmanın, müzikal objeleri daha farklı açılardan görebilmek ve çalışmada daha keyifli bir çalışma stratejisi planı oluşturmak açısından önemli olduğunu vurgulamışlardır. Gün ve Yıldız (2012) yaptıkları çalışmada, piyano çalışırken eseri çeşitli açılardan analiz etmenin önemli ve etkili olduğunu söyleyerek öneride bulunmuşlardır. Babacan (2014) ise piyanoda ayrıntılı bir analiz yapmadan çalışmaya başlamanın zaman ve başarı kaybı yaratacağını ifade etmiş ve eserlerin analizinin yapılmasını önermiştir. Çözümleme odaklı piyano çalışma faaliyetlerinin önemini inceleyen Özer (2019) ise çözümlemenin işlevsel piyano becerilerinin gelişiminde etkili olacağını savunmuştur. Piyano eserlerinde ön dinleme uygulaması eseri önceden çözümlemeyi de sağlamaktadır. Dolayısıyla yukarıda incelenen ve analizin önemine atıfta bulunan literatür de göz önünde tutulursa, öğrencilerin başarı elde etmesindeki temel etken, çalışma öncesi dinleme ve analiz uygulamasının anlamaya, algılamaya ve dolayısıyla daha iyi seslendirmeye yardımcı olmasıdır. Eseri gerek önceden dinleyerek, gerekse analiz ederek fikir sahibi olan öğrencilerin ne yapacaklarına odaklanmaları ve başarılı olmaları da bu kapsamda açıklanabilir.

Öneriler

Piyano eğitiminde klasik çalışma yapmanın farklı uygulamalarla zenginleştirilmesi ve/veya klasik çalışmanın yerine esere ve konuya uygun farklı stratejilerin kullanılması, öğrenme sürecinde ciddi anlamda etkilidir. Bu nedenle yürütülen çalışmanın farklı deney grupları, farklı deneysel desenler, daha geniş çalışma grupları ya da konular ile tekrarlanması, muhtemel aynı ya da farklı sonuçların literatürü zenginleştirilmesi açısından önemlidir. Çok yönlü ve dinamik bir öğrenme sürecine sahip piyano eğitiminde bireylerin her iki eli farklı amaçlarla kullanılması, piyano çalgısını eğitimi kadar öğrenmesi ile de farklı kılmaktadır. Bu farklı sürecin daha kalıcı öğrenmeler ile zenginleşmesinde uygulanacak farklı öğrenme ve öğretme yaklaşımları önem kazanmaktadır.

KAYNAKÇA

- Ağayeva, M. (2016). Prof. Ogtay Abbasquliyev'in çalışma tecrübesinden piyano sınıfında müzikal eserler üzerinde çalışmalar. Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, 36, 47 – 57.
- Arthur, P., McPhee, E. & Blom, D. (2020). Determining what expert piano sight-readers have in common, *Music Education Research*, 22(4), 447-456.
- Babacan, E. (2014). Aday müzik öğretmenlerinin piyano eğitimi sürecindeki bireysel çalışma yöntemlerinin değerlendirilmesi. *Sanat Eğitimi Dergisi (SED)*, 2(1), 1-16.
- Bağçeci, S. E. (2003). Piyano eğitiminde müzikal analiz kavramı, kapsamı ve örnek klavye analizleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 159-176.
- Bakıoğlu, Ç. & Varış, A. (2019). Effect of deciphering in piano education based on work analysis. *Prizren Social Science Journal*, 3(3), 53 – 66.
- Baştürk, R. (2014). Deneme modelleri. A. Tanrıoğen (Ed.). *Bilimsel araştırma yöntemleri içinde*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bursal, M. (2017). SPSS ile temel veri analizleri. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2018). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Can, A. (2017). SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde veri analizi. Ankara: Pegem Akademi.
- Çiftçi, M. C. & Şaktanlı, C. (2017). Hızlı okuma teknikleri eğitiminin piyano deşifre becerisine etkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(18), 35-55.
- Grobbelaar, S. M. (2017). Exploring memorisation and sight-reading and their inter-relationship in undergraduate piano students. Unpublished Doctoral Dissertation, Department of Music Faculty of Humanities University of Pretoria
- Gün, E. & Öztürk, T. (2018). Piyanoda deşifrenin önemi, tekniği ve geliştirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 31, 121 – 128.
- Gün, E. & Yıldız, G. (2012). Piyano eğitiminde başarıyı etkileyen faktörler. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 8(1), 103-114.
- Huang, J. & Lerch, A. (2019). Automatic assessment of sight-reading exercises. 20th International Society for Music Information Retrieval Conference, Delft, Netherlands.
- Karasar, N. (2019). Bilimsel araştırma yöntemi kavramlar ilkeler teknikler. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kurtuldu, M. K. (2010). Piyano sınavı değerlendirme ölçeğinin puanlayıcılara yönelik geçerlik ve güvenilirliği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi (e-sosder)*, 9(31), 224 – 232.
- Kurtuldu, M. K. (2015). Piyano öğrencilerinin öğrenme stilleri ile deşifre çalma becerilerinin karşılaştırılması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 593 – 602.
- Lehmann, A. C. & Kopiez, R. (2009). Sight-reading. In Susan Hallam, Ian Cross and Richard Parncutt (Ed.), *The Oxford Handbook of Music Psychology* (344-349). Oxford: Oxford University Press.

- Özer, B. (2010). Piyano öğretiminde deşifre becerisinin kazandırılması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Özer, B. (2019). Piyano eğitiminde işlevsel piyano becerileri ve çözümleme destekli çalışmaların önemi. S.43-72, M. B. Minaz, M. Sert-Ağır (Ed.), Eğitim Bilimleri Alanında Araştırma Makaleleri içinde. Ankara: Gece Akademi.
- Öztutgan, K. & Akbulut, F. (2019). Müzikal deşifrenin boyutları ve etken faktörleri. Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat Dergisi, 12(23), 65 – 87.
- Selen, B. & Aşkın, C. (2009). Piyano eğitiminde çözümleme destekli çalışma metodu ve uygulanışı. *İTÜDergisi*, 6(1), 53-63.
- Tabachnick, B. G. and Fidell, L. S. (2013). Using multivariate statistics. (6th Edition). NewYork: Pearson Education.
- Ural, A. & Kılıç, İ. (2018). Bilimsel araştırma süreci ve SPSS ile veri analizi. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Uyan, M. O. (2019). Gitar öğrencilerinde ön-dinleme/deşifre çalma ilişkisinin lisans düzeyi ve öz-değerlendirme açılarından incelenmesi. *Ekev Akademi Dergisi*, Özel Sayı, 155 – 170.
- Zhukov, K., Khuu, S. & McPherson, G. E. (2019). Eye movement efficiency and sight-reading expertise in woodwind players. *Journal of Eye Movement Research*, 12(2), 1 – 8.